

FÖRSÖK INTE LURA MIG

På stan

Tips och råd på hur du kan förebygga stöld och bedrägeri som sker i offentlig miljö.

Försök inte lura mig - mötespaket i tre delar

- På stan
- I hemmet
- På nätet

Polismyndigheten i samarbete med

BROTTSOFFER
JOURN
0200-21 20 19

PRO

SENIORERNA

SKPF
pensionärerna

I affären

En vanlig metod för att stjäla en plånbok är att gärningspersonen passar på att ta den när du har din uppmärksamhet på något annat, t.ex. när du sträcker dig efter en vara. När du håller en hand på kundvagnen upplever du troligtvis att du har god uppsikt över din plånbok men gärningspersonen utnyttjar tillfället då din uppmärksamhet är riktad åt annat håll.

Ibland samarbetar flera gärningspersoner. Då kan en av dem distrahera dig, t.ex. genom att fråga något, och under tiden stjäla medgärningspersonen plånboken. Det här kan ske både inne i en butik och ute på gatan. En av förövarna kan också ha till uppgift att skymma, så att ingen annan person kan se vad som händer.

Vid uttagsautomaten och vid kassan i butiken

Det vanligaste tillvägagångssättet för att få tillgång till ditt bankkort och kod är att gärningspersonen ställer sig bakom dig vid kassan i butiken eller bakom dig när du ska ta ut pengar från uttagsautomaten. När du betalar eller tar ut pengar memorerar de koden du slår in, och det kan även ske från ett längre avstånd.

Ett annat sätt att vilseleda dig vid bankomaten kan vara att någon påstår att du tappat en sedel. När du tittar ner ligger det en sedel där, men det är i själva verket gärningspersonen som lagt dit den. När du böjer dig ner för att ta upp sedeln tar personen ditt bankkort ur uttagsautomaten och lämnar sedan platsen.

På gatan

Ett annat scenario är att en obekant person tar kontakt med dig i nära anslutning till att du använt ditt bankkort. Du har t.ex. handlat i matbutiken eller gjort ett uttag från uttagsautomaten. Den obekante tar kontakt med dig i syfte att ta din plånbok genom att distrahera dig. Distractionen kan vara att personen vecklar upp en karta för att få en vägbeskrivning eller ber om att få växla pengar med dig. Medan du är hjälpsam stjälar personen din plånbok eller ditt bankkort. Koden har personen sett när du slog in den i kortterminalen i matbutiken eller vid uttagsautomaten. Ditt kort kan sedan användas för uttag från ditt konto och även för köp utan kod, t.ex. vid näthandel.

Även om du inte handlat eller tagit ut pengar finns det gärningspersoner som inleder en fickstöld genom att vilseleda dig på gatan. Det är vanligt att de stannar dig och ber om hjälp med vägen, eller växla pengar. Det finns också gärningspersoner som ropar efter dig och påstår att du tappat något. Medan samtalet pågår, stjäls din plånbok.

Ett annat tillfälle när du ska vara uppmärksam är när du hamnar i folkträngsel, t.ex. när du kliver på och av bussen eller köar för något. Ha då extra kontroll på var du har din plånbok. Ett tips kan vara att lägga handen på handväskan eller över fickan där plånboken finns.

När bankkortet upptäcks vara borta

Det är mycket vanligt att den som drabbats av fickstöld och bedrägeri inte märker något förrän det är för sent. Du kan upptäcka det genom att du saknar ditt kort nästa gång du ska handla, eller genom att du ser att det gjorts uttag från ditt konto. Ibland är det banken som upptäcker att det gjorts transaktioner eller uttag och tar kontakt med dig. Kom ihåg att banken aldrig frågar efter ditt kontonummer eller dina inloggningskoder.

Skydda dig mot bedrägerier på stan

- Tänk på hur du förvarar plånboken. Förvara den på ett sätt så att andra inte kan komma åt den. Ha den i innerfickan, eller i en stängd ficka i handväskan.
- Se till att ingen står för nära dig när du ska använda ditt bankkort. Tveka inte att be personen backa undan eller låt personen gå före dig.
- Slå inga koder förrän du är säker på att det är omöjligt för den som står bakom att se knappsatsen. Dölj om möjligt knappsatsen med din andra hand.
- Ta dig tiden att lägga ned bankkortet i plånboken och handväskan även om det är kö bakom dig.
- Avstyr samtalet och gå vidare om någon som är obekant för dig tar kontakt med dig i nära anslutning till att du använt ditt kort.
- Gör klart alla moment innan du tar blicken från automaten om någon försöker avbryta dig under ett bankomatuttag. Ta dina pengar och ditt kort och gå därifrån.
- Förvara aldrig bankkort och kod på samma plats.
- Ha en mindre summa pengar på det konto som bankkortet är knutet till.
- Kontakta banken och spärra bankkortet så fort som möjligt om kortet är borta.
- Ha telefonnumret för att spärra kortet på en lättillgänglig plats.

Vart ska jag vända mig om jag behöver hjälp?

Polisen

Vid pågående brott ring 112. Om brottet inte är pågående ska du ringa 114 14 eller besöka en polisstation. Där kan du göra en polisanmälan, tipsa polisen eller få råd om vad du ska göra om du misstänker att du råkat ut för ett brott.

Banken

För att spärra ditt bankkort ska du snarast kontakta din bank eller den som är kortutgivare.

Brottsofferjouren

Brottsofferjouren är en ideell organisation som arbetar för alla brottsdrabbades rättighet att få stöd och hjälp efter ett brott. Även vittnen, anhöriga och anhöriga till gäningspersoner kan få stöd.

Brottsofferjouren erbjuder

- Medmänskligt stöd, samtal och rådgivning.
- Kontakt även om du inte har gjort en polisanmälan. Du kan vara anonym och få hjälp att göra en anmälan.
- Stöd, information och sällskap vid en eventuell rättegång.

Kontakt med Brottsofferjouren

Ring det nationella telefonnumret 0200-21 20 19 där man kan hänvisa vidare till en brottsofferjour på din ort.

Egen telefonlista

Skriv upp viktiga telefonnummer, t.ex. till polisen, anhöriga, grannar, fastighetsköparen och din bank. Förvara listan där du lätt kan hitta den.

-
-
-
-
-

Polisen 112 vid pågående brott, 114 14 för att annars komma i kontakt med polisen.

FÖRSÖK INTE LURA MIG

I hemmet

Tips och råd på hur du kan förebygga stöld och bedrägeri som sker i och kring ditt hem.

Försök inte lura mig - mötespaket i tre delar

- På stan
- **I hemmet**
- På nätet

Polismyndigheten i samarbete med

BROTTSOFFER
JOUREN
0200-21 20 19

PRO

SENIORERNA

SKPF:
pensionärerna

Det ringer på dörren

Ett vanligt sätt att försöka vilseleda dig för att komma åt dina värdesaker är att någon på dagtid gör ett besök hemma hos dig. Det kan vara en eller två personer som ringer på din dörr och påstår att de behöver gå in i ditt hem för att utföra en kontroll. Det kan exempelvis vara kontroll av vatten, brandskydd, el, värme eller anslutningen till ditt bredband. De kan vara klädda i arbetskläder och ha utrustning som ser ut som mätinstrument.

Ett annat tillvägagångssätt är att personer ringer på och påstår att de arbetar för hemtjänsten. De kan säga att de vill kontrollera att städningen är bra eller så vill de introducera ny personal. Det händer också att personer hävdar att de är läkare eller sjuksköterskor som vill göra en undersökning på dig i hemmet. För att göra det mer trovärdigt kan de ha med sig utrustning för enklare undersökningar.

Sedan finns de som vill sälja något till dig. Det kan vara en matta som de hävdar är äkta, men mattan de visar är troligen en mycket billig sådan.

En obekant tar kontakt i trapphus eller hiss

Ibland kan en obekant person gå med dig in genom porten, redan finnas i ditt trapphus eller gå med dig in i hissen. Om du känner obehag eller osäkerhet för personen ska du lägga din hand över väskans lås eller på fickans mynning och inte gå in i din lägenhet. Ring istället på hos en granne eller gå ut ur huset igen.

En obekant ringer till dig

Det finns personer som vilseleder genom två steg: samtal som följs av hembesök. Först ringer de till dig och påstår att de behöver göra ett besök hos dig t.ex. för att kontrollera vatten, brandskydd, el, värme eller anslutningen till ditt bredband. De kan också påstå att de är från hemtjänsten eller en vårdinrättning. Kort efter samtalet, ringer det på dörren. De som står där är obekanta för dig, men de hänvisar till det tidigare telefonsamtalet och att besöket är avtalat.

Det finns också bedragare som försöker få dig att tro att det är en gammal vän eller släkting, t.ex. ett barnbarn, som ringer. Efter ett lite trevligt inledande samtal vill man låna pengar av dig. Skälet som ges är ofta att personen skyndsamt behöver en summa för att betala en handpenning till köp av t.ex. bil, lägenhet, bärgningshjälp, hemresa eller någon form av vård. Du kan bli uppmanad att sätta in pengar på ett konto eller lämna ut ditt bankkort och kod till ett ombud som kommer hem till dig. Lita på din kritiska magkänsla. Känner du sig osäker, lägg på luren och ring upp personen på ett nummer du själv har.

Någon ringer och säger att du vunnit på lotteri

Det finns en grupp bedragare som använder lotterivinst för att vilseleda dig. Det börjar med ett telefonsamtal där du informeras om att du vunnit och att man behöver uppgifter om ditt bankkort för att kunna överföra vinsten. Strax efter samtalet ringer det på dörren och personen hänvisar till telefonsamtalet innan. För att kunna överföra vinsten sträcker personen fram en betal dosa och ber dig använda ditt bankkort och slå in din kod. Här vill bedragaren komma åt ditt bankkort och kod. Bedragaren memorerar din kod när du anger den och vilseleder dig senare genom att be om exempelvis ett glas vatten. När du hämtar vattnet tar bedragaren ditt bankkort.

Ett annat tillvägagångssätt kan vara att bedragaren i samband med betalningen byter ut ditt bankkort mot ett annat kort utan att du märker det. Bedragaren har sedan ditt kort och kod och kan tömma ditt konto.

Skydda dig mot bedrägeri i hemmet

- Tveka aldrig att lägga på luren eller stänga dörren om du känner oro.
- Lämna aldrig över legitimation, bankkort eller din kod till någon annan person.
- Släpp aldrig in en obekant person i ditt hem innan du fått kontrollera att personen verkligen företräder det bolag som den uppger sig komma ifrån. Du kan alltid be personen komma tillbaka. Om personen sagt sig komma från t.ex. sjukvården eller fastighetsbolaget kan du kontrollringa dit och höra om det stämmer att någon ska göra ett hembesök hos dig.
- Be om en faktura. Inga fastighetsbolag eller tv-bolag kräver betalning på plats.
- Var vaksam vid dörrförsäljning. Här vill säljaren få dig att fatta ett snabbt köpbeslut. Be dem återkomma så att du får tid att tänka igenom ett eventuellt köp.
- Lägg på luren om någon ringer och du blir osäker. Det gäller oavsett om personen utger sig för att vara en nära släkting, från banken, ett företag eller en myndighet. Ring tillbaka på ett nummer som du själv tar reda på.

Vart ska jag vända mig om jag behöver hjälp?

Polisen

Vid pågående brott ring 112. Om brottet inte är pågående ska du ringa 114 14 eller besöka en polisstation. Där kan du göra en polisanmälan, tipsa polisen eller få råd om vad du ska göra om du misstänker att du råkat ut för ett brott.

Banken

För att spärra ditt bankkort ska du snarast kontakta din bank eller den som är kortutgivare.

Brottsofferjouren

Brottsofferjouren är en ideell organisation som arbetar för alla brottsdrabbades rättighet att få stöd och hjälp efter ett brott. Även vittnen, anhöriga och anhöriga till gärningspersoner kan få stöd.

Brottsofferjouren erbjuder

- Medmänskligt stöd, samtal och rådgivning.
- Kontakt även om du inte har gjort en polisanmälan. Du kan vara anonym och få hjälp att göra en anmälan.
- Stöd, information och sällskap vid en eventuell rättegång.

Kontakt med Brottsofferjouren

Ring det nationella telefonnumret 0200-21 20 19 där man kan hänvisa vidare till en brottsofferjour på din ort.

Egen telefonlista

Skriv upp viktiga telefonnummer, t.ex. till polisen, anhöriga, grannar, fastighetsskötaren och din bank. Förvara listan där du lätt kan hitta den.

-
-
-
-
-

Polisen 112 vid pågående brott, 114 14 för att annars komma i kontakt med polisen.

FÖRSÖK INTE LURA MIG

På nätet

Tips och råd på hur du kan förebygga bedrägeri på nätet, via telefon eller e-post.

Försök inte lura mig - mötespaket i tre delar

- På stan
- I hemmet
- **På nätet**

Polismyndigheten i samarbete med

BROTTSOFFER
JOUREN
0200-21 20 19

PRO

SENIORERNA

SKPF
pensionärerna

På nätet

Att handla på nätet har många fördelar. Du får tillgång till ett större utbud av varor och tjänster och du kan få varor hemskickade. Det som är mycket viktigt att tänka på när du näthandlar är att du inte ska lämna ut eller spara dina kortuppgifter på vilken webbsida som helst. Om du blir misstänksam gällande en webbsida, kan du söka på omdömen och varningar om webbsidan.

I de flesta fall blir det säkrare för dig om den näthandel du använder har en betalningsförmedlare som till exempel Klarna, Dibs eller Paypal, som sköter kortbetalningarna.

Tänk på att annonser på hemsidor inte behöver vara äkta. Ibland skapar bedragarna falska företags- sidor på nätet eller lägger ut falska annonser och erbjudanden på andra företags äkta webbplatser för att locka dig till att lämna ifrån dig uppgifter. Här är det bra att vara kritisk. Om något verkar vara för bra för att vara sant så är det troligtvis det.

Falsk e-post eller falska sms

Nätfiske är ett sätt för gärningspersoner att samla in person- eller kortuppgifter som de sedan använder för att genomföra ett bedrägeri. Gärningspersonen skickar falsk e-post eller falska sms till en stor mängd mottagare. Syftet är att lura dig att öppna en bifogad fil eller klicka på en länk som leder till en sida där du ska lämna ifrån dig personliga uppgifter eller så är sidan smittad med skadlig programvara. Här följer några exempel på hur uppmaningarna på e-post och sms kan vara.

- **Du är utvald och har vunnit ett presentkort.** För att få presentkortet behöver du klicka på en länk och fylla i dina kortuppgifter. Något presentkort existerar i själva verket inte.
- **Dina användaruppgifter behöver uppdateras.** Din bank informerar om att du ska gå in på en hemsida och där lämna ifrån dig personlig information. Hemsidan är inte äkta även om det ser ut så. Banker begär aldrig att den här typen av information lämnas på ett sådant sätt.
- **Skatteverket ger skatteåterbäring.** Du uppmanas att klicka på en länk och därefter fylla i dina kortuppgifter för att få din återbäring per omgående. Skatteverket begär aldrig in uppgifter på det här sättet.
- **Vi har ändrat våra betalningsrutiner.** Ett välkänt företag uppger att de har ändrat sina betalningsrutiner och du uppmanas klicka på en länk för att där fylla i dina kortuppgifter. Ta först reda på om det är ett seriöst meddelande innan du går vidare.

Falska telefonsamtal

Vid bedrägeri genom falska telefonsamtal lurar bedragaren till sig inloggningsuppgifter och koder till din internetbank för att på din banksida genomföra överföringar av dina besparingar till andra konton. De som ringer utger sig oftast för att vara från banken, polisen, en mäklarfirma eller en välkänd butik. De säger ofta att det är bråttom med ärendet. De kan säga att en större transaktion på ditt konto uppdragats eller att någon handlat varor i ditt namn. Om du uppger inloggningsuppgifter och koder från din bankdosa säger de sig kunna "hjälpa dig" att avsluta transaktionen och återföra pengarna till ditt konto. Bedragaren vilseleder dig till att ta snabba beslut och vidta felaktiga åtgärder.

En annan variant är att gärningspersoner ringer och erbjuder sig att komma förbi i ditt hem och hjälpa dig att ta ut pengar. Om du släpper in dem tar de ditt bankkort och din kod och kommer inte tillbaka. Istället tömmer de ditt konto via uttagsautomaten.

Ytterligare en variant av bedrägeri för att komma över dina tillgångar är att du vilseleds till att investera i exempelvis ett företag som

- inte existerar
- saknar värde, eller har ett lägre värde än utlovat.

Kontakten tas oftast via telefon, sociala medier eller en webbsida. Bedragarna arbetar metodiskt och över lång tid, och inte sällan förmår de personer att investera vid flera tillfällen. Lita på din kritiska magkänsla och var skeptisk till försäljare som kontaktar dig på telefon, i synnerhet på kvällstid, och försöker sälja investeringar.

Falska fakturor

Att drabbas av en bluffaktura kan väcka stor oro, speciellt om du blir hotad med inkasso, betalnings- anmärkningar, Kronofogden eller stämning till tingsrätten. Följden av det blir ofta att fakturan betalas, och bedragarna lyckas i sitt uppsåt.

Om ett företag kontaktar dig via telefon i syfte att du ska ingå ett avtal krävs det att du bekräftar erbjudandet skriftligen för att avtalet ska vara giltigt. Du kan endast bli betalningsskyldig för produkter du skriftligen har bekräftat även när du fått erbjudandet via telefon.

Id-kapning

En id-kapning är när en person använder dina personuppgifter till att göra affärer. Ibland har de även skaffat sig en falsk identitetshandling med dina personuppgifter. De kan öppna konton, ta lån, köpa varor på kredit – allt i ditt namn. Fakturan kommer till dig medan varan hämtas ut av gärningspersonen på utlämningsstället.

Det finns flera varningssignaler som du kan vara uppmärksam på:

- Ett kreditupplysningsföretag informerar dig om att en kreditupplysning har gjorts på dig fast du själv inte sökt kredit eller lån.
- Du får faktura på varor du inte beställt.
- Du får meddelande om att mobilabonnemang tecknats i ditt namn.
- Du saknar post du väntat på, eller får ingen post överhuvudtaget.

Skydda dig mot bedrägeri på nätet

- Lämna aldrig ut kortuppgifter, koder eller andra känsliga uppgifter till någon. Kortuppgifter och koder är nycklar till dina pengar.
- Använd aldrig din bankdosa eller ditt bank-id på uppmaning av någon som kontaktar dig.
- Kontakta din bank och hör vilka säkerhetåtgärder de har för ditt bankkort, som t.ex. att spärra ditt kort för internetköp.
- Lägg på luren om någon ringer och du blir osäker. Det gäller oavsett om personen utger sig för att vara en nära släkting, från banken, ett företag eller en myndighet. Ring tillbaka på ett nummer som du själv tar reda på.
- Var misstänksam mot nätbutiker eller annonser som erbjuder varor och tjänster till mycket låga priser.
- Sök på nätet på varningar och omdömen om nätbutiker. På så vis kan du skaffa dig en uppfattning om företaget förekommit i bedrägliga sammanhang tidigare.
- Spara inte dina person- och kortuppgifter i appar eller på webbsidor. Det är säkrare att mata in uppgifterna varje gång du handlar.
- Klicka bara på för dig kända länkar.
- Skaffa en digital brevlåda. Då får du snabbare tillgång till din post från bland annat myndigheter.
- Anmäl dig till obehörig adressändring för din folkbokföringsadress hos Skatteverket. Tjänsten förhindrar att någon obehörig ändrar din adress.
- Skaffa adresslås via Adressändring. Med adresslåset förhindrar du att någon obehörig adress ändrar, lagrar eller eftersänder din post.

Vart ska jag vända mig om jag behöver hjälp?

Polisen

Vid pågående brott ring 112, för kontakt med polisen ring 114 14 eller besök en polisstation.

Banken

För att spärra ditt bankkort ska du snarast kontakta din bank eller den som är kortutgivare.

Brottsofferjouren

För kontakt med Brottsofferjouren ring det nationella telefonnumret 0200-21 20 19 som i sin tur kan hänvisa vidare till en brottsofferjour på din ort.

Hallå konsument!

Vänd dig till Hallå konsument! när du har frågor om köp av varor och tjänster, reklamationer och annat som du som konsument behöver hjälp med. Tjänsten samordnas av Konsumentverket. www.hallakonsument.se.

Bestrid faktura

Om du fått en bluffaktura gå in på www.bestrid.nu och följ instruktionerna för hur du bestrider en faktura eller be någon om hjälp att besöka sidan.

Egen telefonlista

Skriv upp viktiga telefonnummer, t.ex. till polisen, anhöriga, grannar, fastighetsskötaren och din bank. Förvara listan där du lätt kan hitta den.

-
-
-
-
-

Polisen 112 vid pågående brott, 114 14 för att annars komma i kontakt med polisen.